

Pottaskeberedning och stöverskuggning.

Sedan Tokens fiddlykning
upplöst någon gång på 1790-talet,
kom den rika tillgången bränt
i avtagens skogsbygdar som
örkänd att ge upskott till
en tillgäande beredning av detta
träslag till pottaske. För som-
manligande bokredningar fun-
nos vid seklets början, vilka näs-
tan utan undantag föll för
pottaskebrännans yter. Pottas-
ken var ju en jämförelsevis
lättransportabel vara, som på
hastigheten kunde föres 6-8 mil
till någon utskippningshamn
i Blekinge. Där kunde örken-
bonden när dyrtid räddas, byta

sig till ett hundra sig till
bid för ett hundra fattaske,
som fraktats dit var i en s. k.
föra på höstuggen.

Ännu så när i tiden som
på 1890-talet var fram till
1908 förekom fattaskebed-
ning i Ulfsbults kronopark,
bedagen i Orkeneds nordöstra
höjd. Där fanns nämligen en
massa gamla bokar, som man
tidigare ej hade kunnat göra
sig någon nytta av för tusk-
ans avrådas belägenhets skull.
Det var övermåttan till till en
del, i vilka hade börjat bil-
das "fura" inuti den ofta ihå-
liga stammen.

De, som denna sista period
brändes förtäro, vor 4-5 man
från Ökelljunga och en av dem
Eriksen, en 60-årig gubbe, var
dessa chef. Tivitet började
på kvällen med att träden
faldas och släpades i högar,
samt brändes till aska. Folket
i Ulfskults mark, som bodde
lite för sjölo, längtade i
förväg efter "askegubbrarna"
ankomst. Utom det att man
lite extra förtjänsten med att
hugga ner och släpa samman
träderna, så vor Ökelljunga-
träderna väl sedda för sin fri-
kostighet. Brännvinet kunde
de ej undvika och bjöds gärna.

Förskilt slängde voro de för att
besätta historien för vändaffe-
ken i de torparhusen, där
de togo logi, och både barn
och stora kom då om kvällarna
för att lyssna.

För arbetet med huggning
av bokst betelades, fr. ord
dagen, sjölor sköts de om bän-
ningen. Korta arbete var att in-
löpa. Detta måste ske med
beskrivning så att man fick
drag av vinden; den skulle
då ligga i en ställning mot
västen i väderstrecken väster-
öster, om vinden vid "vällning-
en" var västlig o. s. v. Korta arbete
var att frösa arkav till "vilsa"

4² Kalan brukade vara 4 alnar
bred och 6-8 alnar lång. Den
var täckt med på tvärsen lig-
gande granstörkar ovanpå vilka
man lagt mossor och jord. Vid
gavlarna fanns luckor av
järn. Ensom den högst beläg-
na luckan kallades storkor-
kon in och nedanför lägsta
luckan stod en höll med en
lång stena och jämnade ut
den inkastade asken. En tred-
je kall skötte elden, som kom
i en fridjörning utomför nedre
luckan. Den övre nedre luckan
liggande storken kallades
"brunnstorken", ty denna blev
frist uppbänd. Det tog van-

ligen 24 timmar att lutta en
våla om man kom blott med 6
4-5 vålar under en säsong.
Sedan vålan var fridig revt
taket av. Plöskarna for då så
försökade att de ej dugde i en
ny våla. Av den föra plöskarna
var nu en hörd kaka, som
måste bytas loss med spelt.
Den lades nu i en hög som väl
täcktes med gummis & väntan på
forsling till Osby. Arrendatorn
av Ulfskults boställe, Kils Bengts-
son, vanligen kallad "Ulfskults
gubbe" skötte om skjutisen till
stationen. Kils Bengtsson skall
ha haft en avsvord del av
likviden för varen för egen del,

något år i förtjän tog han visst
hätsten, och fick stenen, som
var markvärd, intet. En vils
kunde gå till 800 kr. vid
föreljningen.

En i orten bodde lantbr.
kallad Sten-jöns- Wäpman,
som mycket arbetade hos ad-
reguberna såde sig ut på
egen hand lätta potterier.
Denne Wäpman-jönsen bodde i
Rumpaboda och var annars mest
känd som timmerhandlare.

Utom potterier länade bok-
en materiell till stiver och klapp-
bottor. Dylik arbetning blev dock
förtjuden på kronopacten. Stigou
torpsse företogs andock i smyg

lugga stäver, när höjderidaren
bodde så avlägset som i Broby.
Men inför fäsen av uppsticket mella-
de han på vägen 2-3 ringar baka-
stäver ut i könsjön för att så-
kas. Vid en bouppteckning 1879 är en
gård i socknens södra del fan-
nos 2000 bakastäver som värde-
rades till 24 kr.

Uggning av stäver skedd som
vanligt. Bakaorna sågades av i
långan långa längder, vilka med
yls och klappa klyvades itu så
tunn som möjligt. Klyvningarna
arbetades därefter ut till lampa-
rig tjocklek eller som tunna
trådar. Vid detta arbete brukade
arbetaren stå i ett enkelt stöjel

ute i skogen till skydd mot
oväder. De tilluggna små trä-
dena stapades sedan upp med
flora i kors. Först den andra
sommaren voro de färdiga att
avyttras. Av vid störeluggning
överblivet, knuggigt trä bruktade
man, om möjligt postade, bräns-
potterka.